

KORACI DO

USPJEŠNOG PČELARA

SAVJETODAVNA SLUŽBA

Opis trenutnog stanja pčelarstva u Republici Hrvatskoj (RH)

Suvremena poljoprivredna proizvodnja postavljena je na četiri temelja. Primjena umjetnih gnojiva, navodnjavanje, uporaba pesticida te korištenje kukaca u oprašivanju čine skup nužnih mjera u razvoju industrijsko-komercijalnog poljoprivrednog gospodarstva. Pčelarstvo daje vrijedan doprinos u proizvodnji poljoprivrednih kultura uz pomoć oprašivanja. Procjenjuje se da je ekonomska vrijednost oprašivanja pčelama nekoliko desetaka puta veća od vrijednosti pčelinjih proizvoda. Valja istaknuti da se čovječanstvo hrani sa stotinjak različitih usjeva, a da pčele oprašuju više od 70 % njih. Stoga bi nestanak pčela na određenom području uzrokovao ubrzani nestanak više od 20.000 biljnih vrsta, što bi negativno utjecalo na cjelokupnu ekološku ravnotežu. Zato je nerazborito promatrati pčele samo kao ekonomski iskoristive životinje, već ih moramo smatrati vrlo važnim čimbenikom prirodnih biocenoza.

U Republici Hrvatskoj (RH) pčele su nezaobilazni oprašivači uljarica (uljane repice i suncokreta) te mnogih voćaka i poljoprivrednih nasada. Nesporno je utvrđeno da je veoma teško naći pčelinje zajednice koje samostalno, bez pomoći pčelara, žive u prirodnim staništima. Djelomice je uzrok tomu suvremena poljoprivredna proizvodnja, a ponajviše različite bolesti pčela. Stoga je razumljivo da su hrvatski pčelari veoma dobro organizirani unutar 145 pčelarskih udruga koje čine Hrvatski pčelarski savez (HPS). Također, postoji 12 županijskih pčelarskih saveza. Ciljevi HPS-a su razvoj i unapređenje pčelarstva kao gospodarske grane, ujedinjavanje rada pčelarskih udruga i promocija pčelarstva u RH. HPS danas ima oko 7500 članova. Međutim, u Evidenciju pčelara, koju je proveo HPS, upisano je oko 11500 pčelara, što upućuje na činjenicu da oko 4000 pčelara nije učlanjeno u Savez. Valja očekivati da će se većina preostalih pčelara kroz kratko vrijeme učlaniti u HPS, čime će se ciljevi i program rada još više potencirati. Broj pčelinjih zajednica u RH je oko 550.000 s prosječnom gustoćom smještaja oko deset košnica na 1 km², a godišnja proizvodnja meda iznosi oko 8000 do 10000 tona. Obrazovna struktura hrvatskog pčelara je raznolika, ali dominira

srednja stručna sprema. Muškarci su u pčelarstvu znatno više zastupljeni od žena, ali u proizvodnji često sudjeluju članovi cijelih obitelji. Stoga se pčelarstvo mora promatrati kao obiteljsko pčelarsko gospodarstvo. Uočava se nedostatak kvalificirane pčelarske radne snage. Prosječna dob hrvatskog pčelara iznosi oko 55 godina i većinom je riječ o mlađim umirovljenicima. Gotovo polovica pčelara posjeduje do 30 pčelinjih zajednica. Broj pčelara koji imaju od 51 do 100 pčelinjih zajednica iznosi oko 20 % ukupne pčelarske populacije i pčelarstvo im predstavlja dodatnu djelatnost i dobar dodatni prihod. Profesionalni pčelari (od 250 pčelinjih zajednica i/ili više) čine samo 1,2 % pčelarske populacije, što je slično kao i u drugim zemljama u regiji i svijetu.

Koraci do upisa u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava (dalje Upisnik) ili kako „otvoriti OPG - obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo“

1. pčelar se mora obratiti povjereniku pčelarske udruge na području na kojem želi postaviti pčelinjak. Popis pčelarskih udruga i povjerenika za određeno područje RH nalazi se na web stranici HPS-a www.pcela.hr
2. povjerenik izlazi na teren i upisuje pčelara u Evidenciju pčelara i pčelinjaka
3. HPS na temelju upisa povjerenika izdaje pčelaru potvrdu s evidencijskim brojem
4. pčelar kontaktira (s obzirom na mjesto prebivališta) najbližu ispostavu Agencije za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju (APPRRR) www.apprrr.hr o svim potrebnim dokumentima za otvaranje OPG-a
5. pčelar može upisati u Upisnik članove svoje obitelji pod uvjetom da svi imaju identično prebivalište
6. pčelar odlazi s potvrdom (evidencijski broj) od HPS-a i svim ostalim potrebnim dokumentima (točka 4.) u najbližu ispostavu APPRRR kako bi se upisao u Upisnik odnosno kako bi „otvorio OPG“

Koraci do ostvarivanja potpora u pčelarstvu

Pčelar koji je upisan u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava i u Evidenciju pčelara može ostvariti pravo na poticaje temeljem Nacionalnog pčelarskog programa za trogodišnje razdoblje. Trenutno se potiču pčelari i pčelarstvo u šest mjera:

Zdravstvena zaštita pčelinjih zajednica (suzbijanje varooze)

1. Kontrola kvalitete meda
2. Obnova pčelinjeg fonda
3. Racionalizacija troškova selećeg pčelarstva
4. Tehnička pomoć pčelarstvu
5. Primijenjena istraživanja u pčelarstvu

Svake godine se objavljuje Pravilnik o uvjetima i načinu provedbe posebnih mjera pomoći u sektoru pčelarstva za određenu pčelarsku godinu. Za detaljnije upute pogledati pod oznakom „Zakoni“ na www.pcela.hr

Koraci do prodaje meda i pčelinjih proizvoda na sajmovima, tržnicama, izložbama i „kućnom pragu“

Pčelar koji želi prodavati svoje proizvode na sajmovima, tržnicama i izložbama mora:

1. imati Rješenje o upisu u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava
2. ispuniti Zahtjev za registraciju objekta u poslovanju s hranom životinjskog podrijetla – popunjava se rubrika pod brojem 1 (dalje Zahtjev).
3. Uz ispunjeni Zahtjev pčelar mora priložiti:
 - kopiju Rješenja o upisu u Upisnik poljoprivrednih gospodarstva (dalje Rješenje)

- 70,00 kuna upravne pristojbe (državni biljeg)

Potpisani Zahtjev s Rješenjem i biljegom poslati preporučeno s povratnicom na:

Uprava za veterinarstvo i sigurnost hrane

Planinska 2a

10000 Zagreb

Pozor! Prema članku 5. stavak 4. Pravilnika o vođenju upisnika registriranih i odobrenih objekata te o postupcima registriranja i odobravanja objekata u poslovanju s hranom - nije obvezno registrirati objekte, koji manjim količinama pčelinjih proizvoda opskrbljuju krajnjeg potrošača isključivo na mjestu proizvodnje (mjesto prebivališta)

4. voditi Obrazac evidencije o prodaji vlastitih poljoprivrednih proizvoda (dalje Obrazac) te svoje poslovanje uskladiti temeljem Pravilnika o prodaji vlastitih poljoprivrednih proizvoda proizvedenih na obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu (NN 76/14).
5. pravilno označiti i/ili deklarirati svoj proizvod temeljem Pravilnika o označavanju, prezentiranju i reklamiranju hrane te Pravilnika o medu i Pravilnika o kakvoći uniflornog meda (na www.pcela.hr pod oznakom „Zakoni“)

Zahtjev i Obrazac može se dobiti u HPS-u na tel. broj 01/ 4819536, 01/4811327 ili upitom na mail zlatko.tomljanovic@savjetodavna.hr

Foto: Tomljanović – prodaja pčelinjih proizvoda na sajmovima, izložbama i tržnicama

Koraci do udruživanja i stjecanja znanja u pčelarstvu

Preporučuje se:

- učlanjenje u lokalnu pčelarsku udruhu odnosno HPS
- pohađanje predavanja, radionica i okruglih stolova u organizaciji Savjetodavne službe, lokalnih pčelarskih udruga, HPS-a odnosno pohađanje tečaja osposobljavanja za pčelara pri Pučkim obrazovnim učilištima
- odlasci na domaće i inozemne pčelarske sajmove, izložbe i konferencije

• praćenje domaće i inozemne znanstveno-stručne pčelarske literature i web stranica (www.savjetodavna.hr pod oznakom Savjetipčelarstvo i www.pcela.hr)

• provođenje smjernica Dobre pčelarske prakse (www.pcela.hr) i Dobre veterinarske prakse u pčelinjaku

Foto: Fistončić – radionica o pravilnom pristupu pčelinjaku i otvaranju košnice.

Foto: Šimićev – radionica o pregledu pčelinjih zajednica na bolesti

www.savjetodavna.hr

Autor:

Zlatko Tomljanović, dr. med. vet.

Glavni urednik: Hrvoje Horvat, dr. med. vet.

Grafičko oblikovanje: Ljiljana Jelaković

Zagreb, svibanj 2015.